

UPUTA ZA POPUNJAVANJE NADZORNOG IZVJEŠTAJA O LIKVIDNOSTI IMOVINE I POKRIĆU OBEVEZA OBEZNOG MIROVINSKOG FONDA

1. Uvod

Ovim dokumentom daju se upute za popunjavanje nadzornog izvještaja pod nazivom Izvještaj o likvidnosti imovine i pokriću obveza obveznog mirovinskog fonda (dalje: Izvještaj), čiju je obvezu dostave, rokove i način dostave propisala Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: Hanfa) člankom 7. Pravilnika o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda. Svrha navedenog izvještaja je procjena likvidnosti imovine obveznog mirovinskog fonda u odnosu na buduće obveze mirovinskog fonda.

2. Obveznici dostave

Obveznici dostave Izvještaja su mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima, a izvještaj se podnosi za svaku kategoriju mirovinskih fondova pojedinačno.

3. Opće napomene za popunjavanje Izvještaja

Mirovinsko društvo prilikom procjene tržišne likvidnosti u budućim razdobljima može koristiti vlastite procjene, koje se moraju bazirati na trenutnoj tržišnoj likvidnosti.

Trenutnu tržišna likvidnost za prenosive vrijednosne papire koji kotiraju na uređenom tržištu predstavlja:

- za prenosive vlasničke vrijednosne papire: ukupno ostvaren promet na uređenom tržištu u prethodnom razdoblju od godinu dana,
- za prenosive dužničke vrijednosne papire: ukupno ostvaren promet na uređenom tržištu, uključujući i prijavljene OTC transakcije, u prethodnom razdoblju od godinu dana. Osim trenutne tržišne likvidnosti, u procjenu unovčivosti prenosivih dužničkih vrijednosnih papira u razdoblju od godinu dana, čiji je rok dospijeca kraći od tri (3) godine, može se dodatno procijeniti pretpostavka utrživosti zbog njihovog roka dospijeca i uključiti u izračun omjera likvidnosti.

Prilikom procjene tržišne likvidnosti u budućim razdobljima, mirovinsko društvo je dužno pretpostaviti da fondovima kojima upravlja nije dostupan cjelokupan iznos procijenjene buduće tržišne likvidnosti pojedinog prenosivog vrijednosnog papira. Stoga je potrebno da mirovinsko društvo odredi udio u procijenjenoj budućoj likvidnosti pojedinog prenosivog vrijednosnog papira koji bi mogao pripasti pojedinom mirovinskom fondu pod upravljanjem tog mirovinskog društva s obzirom na ostale sudionike na tržištu.

Mirovinsko društvo na tražene izvještajne datume ne prikazuje cjelokupnu vrijednost portfelja, odnosno svih klasa imovine navedenih u Izvještaju, već samo onaj dio za koji

procjenjuje da ga je moguće unovčiti u budućem razdoblju od godinu dana ($T=1Y$) odnosno tri godine ($T=3Y$). Procjene se rade na temelju trenutne alokacije portfelja po klasama imovine, a ne na temelju budućih zamišljenih alokacija, kako bi i mirovinsko društvo i Hanfa što je moguće više pravovremeno mogli uočiti eventualne probleme koje bi mirovinski fond mogao imati kod pokrića svojih obveza, a radi trenutne strukture portfelja obveznog mirovinskog fonda. Procjene budućih obveza obveznog mirovinskog fonda se donose na temelju procjena o 2 ukupnim akumuliranim obvezama od dana $T=0$ do budućih izvještajnih datuma $T=1Y$ i $T=3Y$, kako bi Izvještaj obuhvatio što realnije potrebe za likvidnošću u budućim razdobljima.

Buduće procjene vrijednosti se dobivaju na temelju određenih scenarija. Jedan scenarij $S=0$ podrazumijeva normalne tržišne okolnosti bez stresnih utjecaja. Ostali scenariji od $S=1$ do $S=5$ podrazumijevaju stresirane scenarije koji se moraju promatrati pojedinačno, te se ne uključuje utjecaj jednog scenarija na drugi stresirani scenarij. Primjerice, prilikom popunjavanja vrijednosti za porast kamatne stope od 2%, neće se istovremeno uzimati u obzir kako bi takvo kretanje tržišta imalo utjecaja na stresirani scenarij pada vrijednosti dionica, likvidnosti itd. Jedan stresirani scenarij može imati utjecaja na vrijednosti više redaka, odnosno klasa imovine kao i na obveze mirovinskog fonda.

Vrijednosti u Izvještaju se prikazuju u eurima.

Izvještajni dan $T=0$ predstavlja posljednji dan polugodišta za kojeg se Izvještaj podnosi.

Poželjno je da mirovinska društva prilikom popunjavanja Izvještaja koriste posrednu izloženost koja se ostvaruje ulaganjima u UCITS fondove i ostale investicijske fondove s javnom ponudom te izvedenice, u smislu utjecaja pojedinih stresnih događaja na vrijednost tih klasa imovine.

4. Posebne napomene za popunjavanje Izvještaja po klasama imovine

Redak 1 – Uplate u mirovinski fond – podatak se odnosi na sve uplate za koje se procjenjuje da će ih mirovinski fond zaprimiti u budućem traženom razdoblju od jedne ili tri godine. Uplate na koje se podatak odnosi su uplaćeni doprinosi, uplate temeljem prelaska iz drugih fondova ili kategorija, uplate temeljem povratka naplaćene naknade za upravljanje sukladno članku 63.a ZOMF-a. S obzirom na činjenicu da se zbog ograničenja iz ZOMF-a uplate ne mogu dulje vrijeme zadržavati na poslovnim računima mirovinskog fonda kao novac na računu odnosno preusmjeravati isključivo u depozite, kao i uvažavajući činjenicu da se uplate usmjeravaju u ulaganja u određenu imovinu koja može biti i manje likvidna, sve zaprimljene uplate se moraju vrijednosno korigirati za iznos od 70% u razdoblju od jedne godine, odnosno za iznos od 50% procijenjenog iznosa zaprimljenih uplata u razdoblju od tri godine. Dakle, u razdoblju od jedne godine iznos od 30% procijenjenih zaprimljenih uplata može se priznati u redak 1, dok se u razdoblju od tri godine priznaje iznos od 50% od ukupno procijenjenih zaprimljenih uplata.

Redci 2-6 – Prenosivi dužnički vrijednosni papiri – vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira koji se mogu bez značajnijeg gubitka vrijednosti unovčiti u razdoblju od buduće jedne ili tri godine, odnosno koji dospijevaju u navedenim razdobljima. Potrebno se voditi konzervativnom metodom procjene na način da se uzmu dostupni trenutni podaci o trgovanju, eventualno korigirani procjenom mirovinskog društva u skladu s točkom 3. ove upute, odgovarajuće umanjene za transakcije kupnje mirovinskih fondova pod upravljanjem društva koje popunjava Izvještaj, kao i za transakcije između mirovinskih fondova pod upravljanjem društva koje popunjava Izvještaj.

Redak 7 – Instrumenti tržišta novca – U obzir se uzima isključivo kriterij ročnosti instrumenta tržišta novca.

Redci 8 i 9 - Prenosivi vlasnički vrijednosni papiri – vrijednost prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira koji se mogu bez značajnijeg gubitka vrijednosti unovčiti u razdoblju od buduće jedne ili tri godine. Potrebno se voditi konzervativnom metodom procjene na način da se uzmu dostupni trenutni podaci o trgovanju eventualno korigirani procjenom mirovinskog društva u skladu s točkom 3. ove upute, odgovarajuće umanjeni za transakcije kupnje mirovinskih fondova pod upravljanjem društva koje popunjava Izvještaj, kao i za transakcije između mirovinskih fondova pod upravljanjem društva koje popunjava Izvještaj.

Redci 10-12 – Udjeli u investicijskim fondovima – vrijednost udjela u investicijskim fondovima koji se mogu unovčiti u traženom razdoblju od jedne ili tri godine, bez značajnijeg utjecaja na vrijednost udjela investicijskog fonda, a samim time i na vrijednost obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda. Prilikom procjene vrijednosti UCITS fonda ne oslanjati se isključivo na zakonske odredbe o rokovima otkupa udjela, već konzervativnom metodom procijeniti stvarnu mogućnost prodaje udjela bez značajnijeg utjecaja na njihovu vrijednost. Prilikom procjene vrijednosti alternativnih investicijskih fondova poseban naglasak staviti na njihova pravila, prospekte ili druge akte kada je to primjenjivo. Prilikom procjene vrijednosti fondova kojima se trguje na uređenom tržištu, uzeti u obzir sve elemente već navedene za prenosive vlasničke vrijednosne papire.

Redak 13 – Depoziti i novac na računu – Novac na računu i depoziti se smatraju likvidnom imovinom na rokove od jedne i tri godine.

Redak 14 – Ulaganja u infrastrukturne projekte – uzeti u obzir način ulaganja i vrstu financijskog instrumenta, te shodno tome uzeti u obzir sve elemente primjenjive na prenosive dužničke i vlasničke vrijednosne papire, već ranije navedene u ovoj uputi.

Redak 15 – Ostala imovina– Redak se odnosi na izvedenice i ostalu imovinu koja nije uključena prethodnom uputom, a sukladno članku 125. stavku 1. točkama 5., 9., 19. i 20. ZOMF-a predstavlja dozvoljeno ulaganje obveznog mirovinskog fonda.

Redak 16 – Ukupno likvidna imovina – predstavlja zbroj redaka 1 do 15.

Redak 17 – Isplate iz fonda – Navedeni redak odnosi se na pasivu obveznog mirovinskog fonda, te uključuje sve akumulirane obveze kroz cijelo buduće razdoblje od jedne odnosno tri godine. U razdoblje $T=1Y$ uključuju se sve obveze koje dospijevaju u roku od jedne godine od dana T , dok se u razdoblje $T=3Y$ uključuju sve obveze koje dospijevaju u razdoblju od tri godine od dana T , dakle i one koje dospijevaju u razdoblju $T=1Y$. Isplate uključuju sve procijenjene isplate iz obveznog mirovinskog fonda na ime prelaska u drugu kategoriju fonda temeljem starosnih uvjeta, isplate na temelju prestanka članstva zbog odlaska u mirovinu, isplate zbog smrti člana mirovinskog fonda, isplate prema državnom proračunu.

Redak 18 – Ostale isplate iz fonda – odnosi se na sve ostale isplate iz obveznog mirovinskog fonda koje mogu nastati na temelju razloga koji se ne odnose na redak 17, odnosno na temelju prelaska u druge mirovinske fondove, neovisno o tome radi li se o fondovima upravljanjem istog ili drugog mirovinskog društva. Što se tiče ročnosti i procjene takvih isplata, vrijede ista pravila kao i za redak 17.

Redak 19 – Troškovi fonda – u ovaj redak se navode vrijednosti svih troškova koji mogu teretiti imovinu fonda sukladno članku 87. ZOMF-a i pripadajućim pravilnicima. Troškovi se navode u kumulativnom iznosu kroz čitavo traženo razdoblje.

Redak 20 – Obveze po repo i sličnim poslovima (dani kolateral nelikvidan) – u ovu rubriku se uključuju svi repo poslovi i transakcije prodaje i ponovne kupnje, a za koje je društvo dalo u zalog kolateral koji nije likvidan i koji se ne može unovčiti do traženog izvještajnog datuma.

Redak 21 – Obveze po izvedenicama – u ovaj redak se upisuju negativne tržišne vrijednosti financijskih izvedenica, koje na dan T=0 predstavljaju buduću obvezu mirovinskog fonda. Navedene vrijednosti su također podložne promjenama na temelju stresnih scenarija.

Redak 22 - Ostali troškovi i obveze (npr. izmjene regulative, materijalizacija reputacijskog rizika itd.) – U ovaj redak se uključuju svi troškovi i obveze vezani uz izvanredne situacije koji mogu dodatno troškovno teretiti fond. Primjeri takvih situacija su izmjene regulative koje uzrokuju izdvajanje dijela imovine iz obveznih mirovinskih fondova, 4 situacije u kojima se materijalizira reputacijski rizik mirovinskog društva i/ili mirovinskog fonda, i bilo koje druge neočekivane okolnosti koje mogu uzrokovati značajnije odljeve sredstva iz fonda.

Redak 23 – Ukupno potrebe za likvidnošću – predstavlja zbroj redaka 17 do 22.

Redak 24 – Omjer likvidnosti – predstavlja kvocijent redaka 16 i 23.

5. Posebne napomene za popunjavanje Izvještaja po scenarijima S=0 do S=5

S0 = normalne tržišne okolnosti – navedeni scenarij podrazumijeva nepostojanje stresnih događaja na tržištu.

S1 = Likvidnost -15% - navedeni scenarij podrazumijeva pad likvidnosti tržišta svih relevantnih klasa imovine za 15%. Prilikom izračuna vrijednosti imovine koja je utrživa u razdobljima T=1Y i T=3Y mirovinsko društvo je dužno samo buduću likvidnost umanjiti za navedenih 15%, što bi se primarno trebalo odraziti na iznos raspoložive imovine u traženim razdobljima. Mirovinsko društvo nije istovremeno dužno izrađivati procjenu utjecaja pada likvidnosti na vrijednosti klasa imovine.

S2 = IR + 2 p.b. – navedeni scenarij podrazumijeva uvećanje prinosa na sve prenosive dužničke vrijednosne papire u portfelju fonda za 2 postotna boda.

S3 = Vrijednost dionica -10% - navedeni scenarij podrazumijeva pad vrijednosti dioničkog dijela portfelja za 10%.

S4 = S1 i (redak 18 = 1% NAV-a) – navedeni scenarij podrazumijeva kombinaciju scenarija S1 (pad likvidnosti od 15%) koji je već prethodno opisan te dodatno stresni događaj na strani pasive, a koji podrazumijeva izlazak članova po drugim osnovama, osim umirovljenja i starosnog prelaska u fond druge kategorije. Isplate iz fonda se odnose na vrijednost od 1% NAV-a.

S5 = S1 i (redak 18 = 5% NAV-a) – navedeni scenarij podrazumijeva kombinaciju scenarija S1 (pad likvidnosti od 15%) koji je već prethodno opisan te dodatno stresni događaj na strani pasive, a koji podrazumijeva izlazak članova po drugim osnovama, osim umirovljenja i starosnog prelaska u fond druge kategorije. Isplate iz fonda u ovom scenariju se odnose na vrijednost od 5% NAV-a.

6. Završne odredbe

Ova uputa stupa na snagu danom donošenja te će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe. Stupanjem na snagu ove upute prestaje važiti Uputa za popunjavanje nadzornog izvještaja o likvidnosti imovine i pokriću obveza obveznog mirovinskog fonda od 3. svibnja 2023. godine (KLASA: 011-01/23-03/05, URBROJ: 326-01-40-41-23-1).

KLASA: 011-01/24-03/01
URBROJ: 326-01-40-41-24-18
Zagreb, 14. svibnja 2024.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman